

СОЦІАЛЬНО-ПЕДАГОГІЧНА ДІЯЛЬНІСТЬ З ДІТЬМИ ТРУДОВИХ МІГРАНТІВ

Безпосереднім негативним демографічним наслідком транскордонної трудової міграції для України є руйнація звичних сімейних стосунків, внаслідок чого в дітей із таких сімей виникають специфічні життєві труднощі – як один із загальних негативних наслідків суспільного феномену трудової міграції.

Метою тез є визначення соціально-педагогічної діяльності з дітьми трудових мігрантів.

У широкому розумінні соціально-педагогічна діяльність з дітьми транскордонних трудових мігрантів повинна бути спрямована на комплексне розв'язання соціальних проблем сімей трудових мігрантів, а її складовою має бути соціальний супровід кожної дитини, без якого вона не здатна подолати особисті життєві труднощі.

Аналіз проблеми дозволяє нам виокремити три сфери соціальної допомоги дітям транскордонних трудових мігрантів – сімейна соціалізація, шкільна соціалізація й соціалізація за місцем проживання або знаходження. Основними напрямками реалізації допомоги в цих сферах мають бути психолого-педагогічний, освітній та посередницький. Кожна з цих сфер і напрямів вимагає застосування певних видів соціально-педагогічної діяльності (діагностика, профілактика сімейних відносин, реабілітаційна робота тощо).

Соціальний супровід (патронаж) як один із напрямів соціальної роботи передбачає здійснення соціальними службами системного обліку дітей транскордонних трудових мігрантів, постійного догляду за умовами життєдіяльності, моральним, психічним і фізичним станом тих із них, хто опинився у складних життєвих ситуаціях, систематичних і комплексних

заходів, спрямованих на додання труднощів і різних видів залежностей, які завдають шкоди психічному здоров'ю дітей і гальмують процеси соціалізації.

Соціальний працівник у контексті допомоги дітям транскордонних трудових мігрантів – посередник між дитиною, її соціалізаційними потребами, сім'єю, малою групою, оточенням, суспільством у цілому. Він доносить до сімей трудових мігрантів або їхніх окремих членів сформовані соціальні запити й робить для них доступними необхідні форми соціальної допомоги, доводячи зацікавленість суспільства в нормалізації процесів соціалізації кожної дитини; з огляду на це важливим напрямом соціальної роботи є посередницька діяльність. Її конкретний зміст полягає насамперед у пошуку суб'єктів, здатних надати дитині необхідну допомогу й підтримку.

Загалом з точки зору запитів на психологічну допомогу виділяють такі способи досягнення її цілей як консультування, інформування, тренінг та інтервенцію. Їх об'єднує єдина мета – допомогти дитині та її батькам якомога глибше усвідомити причини виникнення життєвих труднощів, винайти та активувати всі можливі ресурси для їхнього додання.

Звертаємо увагу на те, що незважаючи на важливість проблеми та існування численних технік соціально-психологічного тренінгу, метою застосування яких є надання діагностичної, корекційної, терапевтичної, освітньої та інших видів допомоги, сьогодні, на жаль, практично відсутні комплексні системи вправ сімейного тренінгу дитячо-батьківських відносин у дистантних сім'ях, розроблені в рамках соціальної психології і спрямовані на вдосконалення таких категорій життєвих умінь як самостійне прийняття рішень, розв'язання проблем і додання труднощів.

Іншою сферою соціальної допомоги дітям транскордонних трудових мігрантів виступає соціалізація за місцем проживання або знаходження. На ліквідацію соціалізаційних бар'єрів, пов'язаних із цією сферою, спрямована передусім робота в соціальному оточенні дитини. При такій роботі важливо виявити характер неформального мікросередовища, що здійснює на дитину найбільший соціалізуючий вплив; якщо мікросередовище характеризується

репродуктивними чи деструктивними способами самореалізації дітей і підлітків, перед соціальним працівником постає завдання винайти в ньому нові можливості для продуктивної самореалізації (наприклад, через залучення до спільних заходів, акцій, пов'язаних з певною діяльністю чи дозвіллям). З огляду на це середовище виступає повноцінним об'єктом соціальної роботи, так само як і безпосередньо дитина, на яку воно впливає. Осередками такої роботи можуть стати центри соціально-психологічної допомоги, де діти транскордонних трудових мігрантів мали би змогу займатися в гуртках, проводити години дозвілля, отримувати необхідну інформацію, психологічну підтримку

Основна мета соціально-педагогічної діяльності з дітьми транскордонних трудових мігрантів – покращити їхню соціальну безпеку, зберегти або відновити соціалізаційний потенціал, підтримати соціальну реінтеграцію, застосовуючи при цьому широкий діапазон взаємно доповнюючих і альтернативних методів.